

Heerlen

Raadsvoorstel

Heerlen,
20 mei 2025

Vergadering
gemeenteraad
Heerlen

Datum
raadsvergadering
25 juni 2025
Documentnummer
378211

Agendapunt

Onderwerp

Zienswijze begroting 2026 en jaaroverzicht 2024 GGD Zuid Limburg

Inleiding/aanleiding

De GGD Zuid Limburg (GGDZL) is een gemeenschappelijke regeling die is ingesteld door de gemeenten in Zuid-Limburg. Gemeenten hebben de taak om de lokale publieke belangen op het gebied van publieke gezondheid te behartigen. Gemeenten bepalen het gezondheidsbeleid en voeren hierop regie. De GGD adviseert gemeenten, levert data en kennis, verbindt partijen en is aanjager van processen die moeten leiden tot een betere gezondheid voor inwoners van Zuid-Limburg, verdeeld over drie programma's: GGD programma, Jeugdgezondheidszorg en Veilig Thuis.

- GGD programma
Geeft uitvoering aan de wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid (Wpg), Infectieziektebestrijding, Seksuele gezondheid, Hygiëne en Inspectie, Medische Milieukunde, Openbare geestelijke gezondheid en de Forensische Geneeskunde.
- Jeugdgezondheidszorg (JGZ)
Levert preventieve en vroeg signalerende zorg voor kinderen vanaf de zwangerschap tot 18 jaar. JGZ levert ook interventies voor specifieke doelgroepen om de gezondheid van het kind en het gezin te bevorderen.
- Veilig Thuis
Het advies- en meldpunt voor geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA).

Op 28 maart jongstleden heeft de GGDZL de begroting 2026 en het jaaroverzicht 2024 aan de gemeenteraad aangeboden. Dit met het verzoek om vóór uiterlijk 1 juli een zienswijze kenbaar te maken aan het dagelijks bestuur van de GGD. Zie hiervoor bijgevoegde aanbiedingsbrief, de begroting 2026 met bijlage en het jaaroverzicht 2024.

Vaststelling van de begroting 2026 is een verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur van de GGD en vindt plaats in vergadering van 2 juli aanstaande. De zienswijze van de raad wordt hierbij meegenomen.

Jaaroverzicht 2024

Het jaaroverzicht 2024 van de GGD Zuid Limburg is de verantwoording van het hele concern over het kalenderjaar 2024. Conform hetgeen is bepaald in de Wet gemeenschappelijke regelingen en de Gemeenschappelijke Regeling GGD Zuid Limburg is het geven van een zienswijze op de jaarstukken niet aan de orde en dient deze als achtergrondinformatie bij de begroting 2026.

Positief resultaat GGD Programma

Het positieve resultaat van het GGD programma is € 343.294. Dit positieve resultaat is ontstaan uit incidentele meevaller uit derde geldstromen in het laatste kwartaal. Daarnaast is er geanticipeerd op Rijksbezuinigingen.

Positief resultaat JGZ

Het positieve resultaat voor de JGZ is € 47.156 en ligt in lijn met de begroting 2024 .

Positief resultaat Veilig Thuis

Het positieve resultaat voor Veilig Thuis van € 1.088.677 is te verklaren door het niet of niet tijdig kunnen invullen van vacatures. Er is sprake van een zeer krappe arbeidsmarkt, waardoor functies niet ingevuld konden worden. Mede hierdoor is er een wachtlijst ontstaan die tot risico's kan leiden. In 2024 is gestart met een actieplan om deze onwenselijke situatie op te lossen.

Programma	
GGD Programma	€ 343.294
Jeugdgezondheidszorg	€ 47.156
Veilig Thuis	€ 1.088.677
Totaal	€ 1.479.126

De jaarrekening 2024 is door het Algemeen Bestuur van de GGD op 16 april jongstleden vastgesteld en heeft besloten het positieve resultaat als volgt te bestemmen:

- Het positieve resultaat van de programmalijn GGD (€ 343.294) retourneren aan de deelnemende gemeenten;
- Het positieve resultaat van de programmalijn JGZ (€ 47.156) retourneren aan de deelnemende gemeenten;
- Het positieve resultaat van de programmalijn VT (€ 1.088.677) verdelen:
 - € 500.000 storten in een bestemmingsreserve ten behoeve van het wegwerken van de wachtlijsten Veilig Thuis;
 - € 500.000 storten in de bestemmingsreserve forensische geneeskunde in het kader van de risico's met betrekking tot actuele (landelijke) problematiek;
 - Het resterende positieve resultaat € 88.677 retourneren aan de deelnemende gemeenten.

Begroting 2026

De GGDZL stelt jaarlijks een begroting op met daarin de baten en lasten voor het komende kalenderjaar. De begroting 2026 is opgesteld conform de in 2024 vastgestelde kadernota 2026 en het meerjarenbeleidsplan 2024-2027 van de GGD Zuid-Limburg dat in juli 2023 door het AB is vastgesteld. Deze begroting is een concretisering van de kadernota 2026.

Er zijn een aantal factoren die in de loop van 2026 nog van invloed zullen zijn op de begroting:

- In deze begroting zijn de landelijke Rijks- en projectbezuinigingen van 20% op de totale GGD begroting verwerkt en ingeboekt. Dit houdt in dat sprake is van een forse taakstelling, waarvan de gevolgen door de GGDZL gedragen moeten worden. Ten tijden van het opstellen van deze begroting, was het kabinet bezig met het opstellen van de voorjaarsnota. Mogelijk worden hier bezuinigingen teruggedraaid of anders vormgegeven. Deze zullen te zijner tijd middels een begrotingswijziging worden verwerkt.

- Begin maart heeft de GGDZL van de Politie vernomen dat de aanbesteding van de Medische Arrestantenzorg (MAZ) niet gegund is aan de GGDZL. Een aanvullende probleem hierbij is dat er een structureel tekort is aan artsen forensische geneeskunde. Het is momenteel nog onduidelijk wat dit en het verliezen van de aanbesteding financieel, juridisch en organisatorisch voor de huidige en toekomstige dienstverlening betekent.
- Het voornemen is om vanaf 1 januari 2026 de reizigersvaccinatie bij de GGDZL onder te brengen. Het is nu nog niet duidelijk om welk bedrag het zal gaan, waardoor deze dienstverlening nu niet in de begroting 2026 is verwerkt. Hoewel dit de rekening van gemeenten niet raken, impliceert het wel een uitbreiding van taken bij de Gemeenschappelijke Regeling. Aanpassing van de begroting 2026 zal te zijner tijd middels een technische begrotingswijziging plaatsvinden.

De bijdrage van de 16 Limburgse gemeenten aan de totale GGD begroting 2026 is € 41.989.199. Het aandeel van Heerlen hierin is als volgt:

Programma	
GGD Programma	€ 1.733.934
Jeugdgezondheidszorg	€ 3.421.325
Veilig Thuis (incl. Centrumbijdrage)	€ 1.831.766
Rijksvaccinatieprogramma	€ 191.374
Totaal aandeel Heerlen begroting GGD	€ 7.178.399

Bezuinigingsvraag

Landelijk worden gemeenten de komende periode geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds waarbij het jaar 2026 een dieptepunt kent. Hierdoor worden gemeentelijke organisaties gedwongen om te zoeken naar noodzakelijke bezuinigingen. Wij hebben de gemeenschappelijke regelingen hiervoor medio 2025 aandacht gevraagd middels de brief bezuinigingsopgave gemeenschappelijke regelingen. Wij gaan ervanuit dat de gemeenschappelijke regelingen oog hebben voor onze uitdagingen en daartoe de noodzakelijke bezuinigingen in de bedrijfsvoering dan wel taken van de organisatie (alsnog) doorvoert. Dit uitgangspunt geven wij aan alle GR-en mee en is ook met de verschillende deelnemende gemeenten gedeeld.

Naar aanleiding van deze bezuinigingsopgave, heeft de GGDZL een kerntakengesprek in het bestuur gevoerd, besparingsopties in kaart gebracht en gezocht naar meer efficiëntie en doelmatigheid. Een uitgebreid verslag van de bevindingen van deze exercitie is als bijlage aan de begroting 2026 toegevoegd. Hierin zijn ook de landelijke bezuinigingen, die 20% van de totale GGD begroting zullen raken, meegenomen. Onderstaand een aantal concrete bezuinigingen die hieruit voortkomen:

- Rijksvaccinatieprogramma: Er is een dalende vaccinatiegraad, maar de middelen blijven gelijk. Er moet meer werk verzet gaan worden met dezelfde middelen.
- Infectieziektebestrijding: De formatie zal naar beneden gaan door bezuinigingen. Hierdoor zal de beschikbaarheid onder druk komen te staan.
- Pandemische paraatheid: Er zal een afbouw plaatsvinden van gehele budget terwijl kosten zullen stijgen. Gevolg zal zijn dat we minder goed voorbereid zijn op een nieuwe pandemie.
- COVID: Bezuiniging op najaarscampagne van 32%.
- Seksuele Gezondheid: Bezuiniging in de uitvoering van 35% tot 40%.

Kader

KaderWet Publieke Gezondheid
Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Jeugdwet

Kernthema

Volksgezondheid

Bevoegdheid

Raad

Voorstel

1. Bij wijze van zienswijze in te stemmen met de begroting 2026 van de GGD Zuid Limburg.
2. GGD Zuid Limburg verzoeken aandacht te blijven houden voor de bezuinigingsopgave die er voor de gemeente Heerlen ligt en de komende jaren inspanning te blijven verrichten om mogelijkheden te onderzoeken om hier (gedeeltelijk) invulling aan te geven.

Argumenten

1.1. Een dekkende begroting 2026 maakt het mogelijk dat de GGD uitvoering kan geven aan de wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid en aanvullende taken die de gemeenten opdragen.

De missie van de GGD Zuid-Limburg is het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van alle Zuid-Limburgers, met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. De GGD Zuid-Limburg is voor de gemeenten uitvoerder, adviseur en kernpartner op het vlak van Publieke Gezondheid.

1.2 De GGD Zuid Limburg heeft zich ingespannen om invulling te geven aan de gevraagde bezuinigingsopgave.

Een uitgebreid verslag van de bevindingen van deze exercitie is als bijlage aan de begroting 2026 toegevoegd. De GGD Zuid-Limburg kent 3 grote financieringsstromen: gemeentelijke middelen, directe Rijksmiddelen en projectmiddelen. Het kabinet Schoof I kondigde in 2024 forse bezuinigingen aan op Rijksmiddelen en projectmiddelen die de GGDZL ontvangt. Deze bezuinigingen raken 20% van de totale GGD begroting. Op basis van alle beschikbare informatie, en in het licht van de zeer grote en urgente opgave in onze regio met grote gezondheidsachterstanden en gezondheidsverschillen, is een aanvullende gemeentelijke bezuiniging, bovenop de Rijksbezuinigingen van 20% op de totale GGD begroting, niet verantwoord.

2.1 Voor de komende jaren vragen wij GGD Zuid Limburg om inspanningen te blijven verrichten om alsnog invulling te kunnen geven aan de bezuinigingsopgave.

De draagkracht van gemeenten staat voor 2026 en verder enorm onder druk. Landelijk worden gemeenten de komende periode geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds waarbij het jaar 2026 een dieptepunt kent. Hierdoor worden gemeentelijke organisaties gedwongen om te zoeken naar noodzakelijke bezuinigingen. Wij hebben de gemeenschappelijke regelingen hiervoor medio 2025 aandacht gevraagd middels de brief bezuinigingsopgave gemeenschappelijke regelingen. Voor de komende jaren vragen wij de GGDZL om inspanningen te blijven verrichten om alsnog invulling te kunnen geven aan de bezuinigingsopgave

Tegenargumenten en risico's

1.1 Door in te stemmen met de begroting 2026 kan er geen invulling worden gegeven aan de reeds ingeboekte bezuiniging.

De exacte bedragen zijn opgenomen onder het kopje kosten en dekking.

Kosten en dekking

Begroting 2026

Kostenplaats 60623000 Collectieve preventie GGD incl. Jeugd

Begroot	€ 6.975.998
Geboekt tot voorstel	€ 0
Verplichtingen	€ 0
Saldo	€ 6.975.998
Voorstel	€ 7.178.399
Eindsaldo	€ - 202.401
Reserveringen	€ 0

Dit financiële effect nemen we mee in het proces van de begroting 2026.

Communicatie

De zienswijze van de gemeenteraad wordt schriftelijk gecommuniceerd aan de GGD.

Evaluatie

Er vindt voortdurend evaluatie plaats. De GGD Zuid-Limburg is een gemeenschappelijke regeling. De 16 Zuid-Limburgse gemeenten vormen samen het bestuur. Naast de formele structuur van sturing en verantwoording is de GGD een bestuurlijk platform waar bestuurders met elkaar belangrijke gezondheidsthema's evalueren.

Planning, procedure en uitvoering

Het Dagelijks Bestuur van de GGD zal de begroting 2026 samen met de ontvangen zienswijzen aanbieden aan het Algemeen Bestuur van 2 juli aanstaande.

Bijlagen

Aanbiedingsbrief begroting 2026 en jaaroverzicht 2024 GGD Zuid Limburg

Begroting 2026 GGD Zuid Limburg

Bijlage begroting 2026 GGD Zuid Limburg

Jaaroverzicht 2024 GGD Zuid Limburg

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de burgemeester,

secretaris a.i.,

drs. R. Wever

drs. R. van Wuijtswinkel

Heerlen

Raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.

documentnummer ;

gezien het advies van de raadscommissie;

besluit:

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

drs. R. Weaver